

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De vitio Inuidiæ & eius actibus. Cap. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

De vitio Inuidiae ac eius actibus.

CAPVT XI.

INVIDIA, ait Damascenus, est tristitia de alienis bonis.] & Basilus: Est dolor de proximi prosperitate, & rerum successu conceptus.] & Augustinus: Est odium felicitatis alienae: nam amado quisque excellentiam suam, vel paribus inuidet, quod ei coaequantur, vel inferioribus, ne sibi coaequetur, vel superioribus, quod eis non coaequetur. Quod plene intelliges, si ex Thoma Aquinate notaueris, tristitiam, vel dolorem, vel odium honorum alterius, posse ex quatuor causis exoriri. Primo quidem ex timore damni nostri, vel aliorum, dum formidamus inimicum aliquibus bonis cumulatum, aut nobis aut toti communitati detrimentum allaturum. Et tristitia ex hac causa suborta nec inuidia est, & sine vilo peccato esse optime potest, cum non tam ex bonis proximi, quam ex malis nostris ab illo inferendis videatur esse concepta. Secundo, ex defectu nostro, quia scilicet proximum, abundantem, nos, pauperes esse conspicimus. Quam tristitiam de spiritualibus bonis, quam nondum accepimus, putamus esse laudabilem, & a Paulo concessam illis verbis: Emulamini charissimata meliora.] Tertio, ex apprehensione, quod aliqua bona prouenerunt indignis. Quae tristitia, licet inuidia non sit, tamen de nullo bono iuste concipitur. Non de bono spirituali gratiae & virtutum, quia hoc facit hominem iustum & dignum. Nec de bono temporali, quod ex dispositione diuina, malis ad eorum correctionem aut damnationem tributum nullius momenti est, si cum bonis aeternis conferatur, quare non debet quis ex eo quod ab alio possideatur, tritari. Quod aperte iubet Dauid dicens: Noli emulari in malignantibus, neque zelaueris facientes iniquitatem.] Quarto demum oritur tristitia de bonis alterius, ex eo quod nos in bonis excedit, & a nemine cupimus in bonis superari. Hac autem tristitia est proprie pessimum inuidiae vitium, cui aliena bona displicent, cum potius quisque deberet de illis impense letari. Inuidiamque prohibuit Paulus, cum scripsit: Non efficiamur inanis gloriae cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes.] Et Salomon: Qui in ruina letatur alterius, non erit impunitus.] Et rursus: Vir, qui festinat ditari, & alius inuidet, ignorat, quod egestas superueniet ei.] De qua Cyprianus exponens illud Sapientiae: Inuidia diaboli, mors introiit in orbem terrarum,] haec ait: Late patet zeli multiplex & foecunda perniciosa. Radix est malorum omnium, fons cladum, seminarium delictorum, materia culparum: inde odium surgit, animositas inde procedit. Auaritiam zelus inflamat, dum quis suo non potest esse contentus, videns alterum ditioem. Ambitionem zelus excitat, dum cernit quis alium in honoribus auctiorem, zelo excecante sensus nostros, atque in ditionem suam mentis arcana redigente; Dei timor spernitur, magisterium Christi negligitur, Iudicij dies non prouidetur.] Haec & multa alia Cyprianus.

Miserabilis est inuidiae processus, & ex vno gradu in alios paulatim ascendens, in summam tandem iniquitatem prorumpit. Altas quidem illa in corde radices superbiae figit, qua inuidus atque superbus neminem vellet aliquo bono potiri, nullum vellet eminere. Indigne fert quod Deus, non eius solius sed etiam aliorum sit Deus, quod alios virtute ad doctrinam imbuat, quod alios apud mortales exaltet, & memoriam eorum honorifica opinione concelebret.

A Et sicut si quis stultus velit sibi soli solem exoriri, & vniversos homines in perpetua caligine & obscuritate versari: ita inuidus stultissimis insipientior, quodammodo cupit, Deum, ipsam tantum donis afficere, & apud alios clarum ac sublimem facere, reliquos vero omnino pauperes ingloriosque relinquere. Ex hac ergo ingenti superbia primus gradus inuidiae progreditur, quo inuidus de alienis bonis interius tristatur, & quia illis data sint, vehementer irascitur. Quem gradum in Cain primo hominum reprobatorum euidenter aduertimus. Is enim, quia suo sacrificio Abelis fratris oblationem prelatam aspexit, indignatus & tristatus est valde. Iratusque est Cain vehementer, ait Scriptura, & concidit vultus eius. Dixitque Dominus ad eum: Quare iratus es? Et cur concidit facies tua?] Vellet iste bonus vir suum tantum sacrificium acceptum esse Domino, reliquas oblationes reiici atque contemni, & tristatus est, quia alias non solum acceptari, sed & suis praeferti cognouit. Sic prorsus inuidi cupiunt pro ingenti superbia sua soli aliquid esse, soli donis diuinis affici, soli ab hominibus aestimari. Si autem alios videant de pulvere suscitatos, donis virtutis & doctrinae cumulatos, ab hominibus magni habitos, putant sibi bonum illud & honorem esse praereptum, & propterea de illorum bonis dolorem ac tristitiam admittunt. Haec vero tristitia quam feuas tempestates, & amaras cogitationes in cordibus inuidorum excuscat! Iam intra semetipsos dona caelestia aliorum extenuant: iam viam ac rationem quaerunt, qua se illis anteponant: iam illa non vera & solida esse, sed ex hominum fauore pendere decernunt. Scipios, quia sine causa contemnuntur, infelices appellant: & si ad res magnas & arduas vocarentur, non minorem, quam alij auctoritatem habituros, nec minori satisfactione munera honoris obituros esse pronunciant. Sed si maior aliqua lux illis affulgeat, & aliorum manifestam virtutis magnitudinem, cui ipsorum inuidorum virtus comparari non possit, aperiat, quasi in furorem versi, & in rabiem acti, nihil non iniquum moliantur, vt fratres suos ex illa prosperitate deiciant.

B Secundus inuidiae gradus est, quo inuidi venenolentis insecti, de malis eorum letantur, quorum odio atque inuidia tanguntur. Et sicut diabolus exultat in penis & miseris Iob, quas Domino permittente in illud armarium patientiae collegerat: ita inuidi de casibus honorum exultant, manibusque plaudunt, si illis aduersi successus obuenerint. Vnde Prosper ait: Inuidi omne malum, quod de aliis mendax fama iactauerit, statim, tanquam si ipsi viderint, credunt. Feraciter eis, qui illud verum non esse probare voluerint, contradicunt. Omnia suis aemulis fingunt, eorum profectu deficiunt, odia intra se abscondunt, & in suos cruciatus enutriunt, proficientibus inuidet, peccantibus fauent. De bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, & inimicis gratis ardent, deprehendi peccatoris sui malitiam timent, semper amari, nunquam certi. Amici diaboli, inimici etiam sui, omnibus odiosi. Ad gaudenda anxij, ad plangenda laeti, utrobique dispersi.] His eueniet quod dicit Salomon: Qui ruina letatur alterius, non erit impunitus:] quoniam qui malis letantur alienis, ruinam sentient, & fratribus suis ab afflictione liberatis, ipsi praeter inuidiam tabescent. Nec solum inuidia eos cruciat, in quo, vt Hieronymus ex quodam citat,

C Iustus inuidia nihil est: quae protinus ipsum aut horem rodit, excruciatque animum. Verum & in similia mala, propter quae letati sunt, eos

D Et sicut si quis stultus velit sibi soli solem exoriri, & vniversos homines in perpetua caligine & obscuritate versari: ita inuidus stultissimis insipientior, quodammodo cupit, Deum, ipsam tantum donis afficere, & apud alios clarum ac sublimem facere, reliquos vero omnino pauperes ingloriosque relinquere. Ex hac ergo ingenti superbia primus gradus inuidiae progreditur, quo inuidus de alienis bonis interius tristatur, & quia illis data sint, vehementer irascitur. Quem gradum in Cain primo hominum reprobatorum euidenter aduertimus. Is enim, quia suo sacrificio Abelis fratris oblationem prelatam aspexit, indignatus & tristatus est valde. Iratusque est Cain vehementer, ait Scriptura, & concidit vultus eius. Dixitque Dominus ad eum: Quare iratus es? Et cur concidit facies tua?] Vellet iste bonus vir suum tantum sacrificium acceptum esse Domino, reliquas oblationes reiici atque contemni, & tristatus est, quia alias non solum acceptari, sed & suis praeferti cognouit. Sic prorsus inuidi cupiunt pro ingenti superbia sua soli aliquid esse, soli donis diuinis affici, soli ab hominibus aestimari. Si autem alios videant de pulvere suscitatos, donis virtutis & doctrinae cumulatos, ab hominibus magni habitos, putant sibi bonum illud & honorem esse praereptum, & propterea de illorum bonis dolorem ac tristitiam admittunt. Haec vero tristitia quam feuas tempestates, & amaras cogitationes in cordibus inuidorum excuscat! Iam intra semetipsos dona caelestia aliorum extenuant: iam viam ac rationem quaerunt, qua se illis anteponant: iam illa non vera & solida esse, sed ex hominum fauore pendere decernunt. Scipios, quia sine causa contemnuntur, infelices appellant: & si ad res magnas & arduas vocarentur, non minorem, quam alij auctoritatem habituros, nec minori satisfactione munera honoris obituros esse pronunciant. Sed si maior aliqua lux illis affulgeat, & aliorum manifestam virtutis magnitudinem, cui ipsorum inuidorum virtus comparari non possit, aperiat, quasi in furorem versi, & in rabiem acti, nihil non iniquum moliantur, vt fratres suos ex illa prosperitate deiciant.

Genes. 4. 5. 6.

Genes. 4. 5. 6.

Prosper 3. de vita contemplatiua. c. 9.

Prover. 17. 5.

Hieron. in epistolam ad Galatas ad cap. 5.

Damas. 2. fidei. c. Basil. oratio. de inuidia. Aug. 11. de Genes. ad litter. c. 14. D. Thom. 2. 2. q. 36. art. 2.

1. Cor. 12. n. 31.

Psal. 36. 1.

Galat. 5. n. 26. Prover. 17. n. 5. Prover. 28. n. 22. Sapient. 2. 14. Cyprian. serm. de zelo, & liuore.

Baruc. 4.
31. 32. 33.

Matth. 11.
18. 19.

Basil. ora-
tio. de in-
uidia.

Matth. 11.
19.

Ioan. 9.
16.
Matth. 9.
11.
Luc. 11.
15.

Basil.
orat. de
inuidia.

calamitatem minimè expectantes præcipitat. Imple-
tisque adhuc illud Baruch : Nocentes peribunt,
qui te vexauerunt, & qui gratulati sunt, in tua ruina
punientur : ciuitates quibus seruiertur filij tui, pu-
nientur, & quæ accepit filios tuos. Sicut enim gau-
sa est in tua ruina, & lætata est in casu tuo, sic contri-
stabitur in sua defolatione. Iusta inuidorum retribu-
tio, vt qui lætantur in aliorum malis, alij de eorum
etiam malis exultent.

Ex his duobus inuidiæ gradibus, ad tertium illis
peior mens inuida & stulta progreditur. Nam
bona illorum, quibus inuidet, præterit, & silentio
contegit : si quid verò imperfectum habeant, quod
sepe accidet, aut speciem mali præferat, aut in ma-
lum interpretari queat, id, vt bonam opinionem iu-
storum eleuet, non sine exaggeratione patefacit.
Quem gradum notauit Dominus in Scribis &
Pharisæis : Venit Ioannes, inquit, neque manducans,
neque bibens, & dicunt, dæmonium habet.
Venit filius hominis manducans & bibens, & di-
cunt : Ecce homo vorax, & potator vini, publica-
norum & peccatorum amicus.] Ioannis austeritatem,
& Domini lenitatem in rialum trahunt, quia visum
est illis, licet immeritò, posse in malum interpretari,
& reliqua præcursoris & Saluatoris admiranda ge-
sta, quia tam manifesta luci tenebras imputare non
poterant, silentio ac obliuione prætereunt. Ita inuidi
apertè bona suorum fratrum silent; si quid verò mi-
nus bonum habeant, id satis auctum, & mendacis
multiplicatum prædicant, quos Basilus egregiè de-
pingit. Sicut vultures, inquit, per multa quidem
prata, multa etiã amœna & odorata loca circumuo-
lantes, ad tabida & sæculenta loca circumuo-
lantes, quæque salubre, si quod offendunt, prætereunt, ad
vleera verò properant : sic hi vitæ splendorem, ac
rerum bene gestarum magnitudinem non respiciunt,
inania verò & fragilia, & si quid erratum, vt quando-
que in rebus accidit humanis, tantum obseruant, hæc
huiusmodi diuulgant, & per hæc tantum homines
cognosci volunt.] Ita sanè illi faciunt. Sed iustifica-
ta est sapientia à filiis suis,] & virtus vera ab his qui
ab inuidia sunt liberi, apprimè laudata, qui oculis li-
uore vacuis, si quid imperfectum sit, benignè condo-
nant, omnia bene interpretantur, & manifesta
bona non sine exultatione & admiratione respi-
ciunt.

Ad quartum nunc gradum veniamus, quo inui-
di non tantum minus perfecta taxant, sed mani-
festam virtutem suorum fratrum calumniantur, &
eam pro vitio haberi volunt. Et sicut Iudæi omnia
Saluatoris gesta taxabant, & ad malum dictis ac ob-
murmurationibus trahebant : ita inuidi, membro-
rum Christi, id est, iustorum, opera bona conde-
mnant. Illi curato cæco dicebant : Non est hic ho-
mo à Deo, qui sabbatum non custodit.] Conuerso
peccatore clamabant : Quare cum publicanis & pec-
catoribus manducat magister vester ?] Sanato dæ-
moniaco musitabant : In Beelzebub principe dæ-
moniorum eiicit demonia.] Ecce ingenium inui-
dorum, omnia bona in sinistram partem detorque-
re, & aut opus ipsum, aut modum, aut, si aliquid non
possunt, soli Deo notam intentionem condemnant.
Fortitudinem, inquit Basilus, audaciam potius ap-
pellant : modestum, sine sensu hominem iustum, im-
mitem & nimium seuerum : prudentem, astutum;
magnificum, vastum : liberalem, vt prodigum taxant:
domesticè frugalem, avarum dicunt. Denique omnis
virtutis species in vicina vitiorum nomina conuer-
tunt.] Non paucos ex his vidimus, qui omnia fra-
trum suorum bona corrodunt, qui vitas simpliciter

A viuentium dilacerant; qui, si aliter non possint, sal-
tem contumeliis & verborum ictibus, quæ nec ho-
mines de media plebe decerent, quos sibi vita & do-
nis cælestibus eminare cognoscunt, turpiter feriunt,
& inuerecundè profcindunt.

Postremus gradus huius pestis est, cum inuidi in
hoc vehementer incumbunt, vt bona opera, quibus
flagellantur ipsi, & sanctos labores iustorum impe-
diant. Et quæ ipsi inuidi aut nolunt, aut non pos-
sunt in utilitatem Ecclesiæ facere, nituntur ne, & illi,
quibus inuidet, faciant. Sed quo pacto bona im-
pediunt? Certè impediunt detractionibus. Ad hoc
enim de aliis detrahunt, vt eorum bonam existima-
tionem denigrent, & homines salutis spiritualis gra-
tia ad medicos animarum confluentes, à communi-
catione ipsorum auertant. Certè impediunt falsis
testimoniis; vt qui boni sunt, ab hominibus mali &
impuri existimati, ex sanctis laboribus suis fructus
animarum in horrea Domini congregare non pos-
sint. Certè impediunt inuidi aliorum bona opera
propriis laboribus, quos nullo modo susciperent,
nisi vt strenuè laborantes impedirent. Antiquum
satis malum, quod ipse Paulus expertus est : Qui-
dam, inquit, propter inuidiam & contentionem:
quidam autem & propter bonam voluntatem Chris-
tum prædicant.] Erursus : Quidam ex contentio-
ne Christum annuntiant, non sincerè : existimantes
pressuram se suscitare vinculis meis.] Hæc quidem
inuidi, sed hi, quibus illi inuidet, quid faciunt? Pro-
fectò quod subiungit Apostolus : Dum omnimodo
sine per occasionem, siue per veritatem Christus an-
nuntietur, & in hoc gaudeo, sed & gaudebo.] Audi
quales commemorat Apostolus falsos fratres, inquit
Augustinus, inuidia prædicantes verbum Dei. Et quid
de illis dicit? Et in hoc gaudeo, sed & gaudebo.]

B Christum enim annuntiabant. Per inuidiam qui-
dem, sed tamen Christum. Non per quid, sed quem
vide. Per inuidiam prædicatur tibi Christus. Vide
Christum, vita inuidiam. Noli imitari malum præ-
dicatorem, sed imitari bonū, qui tibi prædicat Chris-
tum.] Vtinam Domine auferantur ex Ecclesia tua
tanta scandala ex inuidia profecta. Vtinam omnes
inuicem ad bonum animarum nos iuuenimus, & non
ex inuidia, sed ex charitate te Saluatorem nostrum
prædicemus. Vtinam nos (sicut vere sumus) fra-
tres agnoscamus, & dicat maior minori, quod dixe-
runt quidam fratres forori suæ : Soror nostra es, cre-
scas in mille millia, & possideat semen tuum portas
inimicorum suorum.] Crescat cuiusque perfectio, &
in dies magis augeatur, non vt homo vanè resplen-
deat, sed vt Christus annuntietur: non vt homo pro-
prium gloriam quærat, sed vt laudem & gloriam Sal-
uatoris exquirat : non vt alios deiciat (optandum est
enim vt omnes sint magni) sed vt dæmones proster-
nat, & simul cum aliis omnibus Christi ministris, eor-
um vires & conatus effringat.

C D

D

De remedijs ad exterminandam
inuidiam.

CAPVT XII.

INVIDIÆ morbus difficillimæ curationis
est, adeò, vt aliqui ex patribus dicant, illum
minimè posse sanari. Cyprianus ait : Ca-
lamitas sine remedio est odisse felicem. Et Basilus:
Malum hoc est, quod satis exprimi nequit, quod me-
dicinam spernit. Qui caput aut membrum aliquod
dolent, medico morbum aperiant : at qui agrotat

Philipp. 1. 15.
11. 17.
Ibid. 18.
Aug. in
Ioan. tract.
5.
Gen. 24.
60.
Cyprian.
ser. de ze-
lo. & li-
more. Ba-
sil. orat.
21 de in-
uidia.